

УДК 82-6.09=511.141АшботО.:821.161.2(091)І.Франко]:030=511.141

ЛИСТИ ОСКАРА АШБОТА ДО ІВАНА ФРАНКА

Микола ЗИМОМРЯ

*Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка,
вул. І. Франка, 34, Дрогобич, Україна, 82100*

Роман ГОРАК

*Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка,
вул. Івана Франка, 150–152, Львів, Україна, 79011*

Уперше публікуємо листи угорського славіста Оскара Ашбота до Івана Франка в справі написання та видання його огляду історії української літератури для угорського енциклопедичного видання.

Ключові слова: лист, епістолярна спадщина, історія літератури, славістика.

«Мало який твір, – писав Іван Франко у “Переднім слові” до відомого “Нарису історії українсько-руської літератури до 1890 р.”, – не тільки в нашій, але і в інших письменствах був писаний серед таких прикрих і важких обставин, як отсей мій “Нарис”. Позбавлений свободи обох рук від кінця цвітня 1908 р. я мав утруднену всяку духову роботу і користування книжками не тільки сею фізичною безвладністю, але ще більше, може, психічним неспокоєм. Се нехай буде оправданням, що мій “Нарис” виходить не так повний і не так, може, викінчений у деталях, як би мені бажалося.

Першою моєю пробою дати нарис історії літератури та духового життя українського народу була стаття “Южно-русская литература”, написана 1904 р. мною по-російськи для виданого в Петербурзі лексикона Брокгауза і Єфрона. Ся робота дісталася мені з поручення проф. А. Кримського і була надрукована в т. ХLI, ст. 300–326 і видана також окремим відбитком.

Зимою р. 1907 удався до мене будапештський професор Ашбот з поручення берлінського славіста А. Брюкнера з просьбою написати огляд літератури південноруського народу для малярської енциклопедії літературних історій усіх народів, видаваної Будапештською Академією наук. По листовім порозумінню з проф. Ашботом я написав нову статтю, зовсім незалежно від російської, німецькою мовою, яка в Будапешті з поручення проф. Ашбота і при його співучасті була одним із його слухачів перекладена на малярську мову. Бувши весною минулого року в Будапешті і відвідавши особисто проф. Ашбота в його помешканні, я переконався, що моя стаття в малярським перекладі вже зложена, і доповнив її ще короткою згадкою про бачвансько-руське письменство. Чи вийшла малярська енциклопедія з моєю статтею в світ, досі не знаю. Німецький текст моєї статті я одержав ще при кінці 1907 р. і переслав її до Відня, до редакції “Österreichische Rundschau”, яка згодилася опублікувати її,

знаючи від мене, що рівночасно друкується мадярський переклад. Коли, однак, публікація моєї статті в “*Österreichische Rundschau*” відложена була на неозначений час, я весною минулого року випросив рукопис назад від редакції і тоді почав переробляти статтю на нашу мову. В німецькій тексті вона мала об’єму не більше як 5–6 аркушів друку. Вважаючи такий куций об’єм невідповідним для потреби нашої публіки, я положив собі дати в переробці об’єм 12–15 аркушів, та вона, як бачимо, виросла до об’єму поперех 25 аркушів» [3, т. 41, с. 194–195]. «Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 року» вийшов у видавництві «Українсько-руська видавнича спілка» у 1910 році. Повторно він був опублікований у 41-му томі п’ятдесятитомного зібрання творів Івана Франка 1984 року.

У коментарі до цього вступного слова в п’ятдесятитомнику зазначено, що «мадярська енциклопедія з мою статтею» – це «видання «*Egyetemes Irodalomtörténet*» («Історія всесвітньої літератури», у четвертому томі якого (Будапешт, 1911, с. 459–486) було вміщено нарис «Українці» І. Франка («*Kisorozok*». Irta: Franko Iván; «Малоруси»)» [3, т. 41, с. 590].

В епістолярній спадщині І. Франка про цю працю згадано тільки в листі до Федора Вовка від 15 березня 1907 року, зовсім побіжно: «“Нарис історії укр[аїнської] літератури”, написаний для одної мадярської енциклопедії, досі, здається, не вийшов» [3, т. 50, с. 320]. У коментарях до цих слів І. Франка зазначено: «Йдеться про статтю, замовлену І. Франкові угорським славістом, професором Будапештського університету Оскаром Ашботом (1852–1920). Стаття, написана німецькою мовою і перекладена О. Ашботом угорською мовою, під назвою “*Kisorozok*” була вміщена в четвертому томі “Загальної історії всесвітньої літератури” під редакцією Густава Гейнріха: “*Egyetemes Irodalomtörténet szerkeszti Heinrich Gustav... Budapest, Franklin Tarsulat, Magyar frod intezet es könyvnyomda, 1911, с. 459–486*. (Див. т. 41 цього видання (“Українці”))» [3, т. 50, с. 588].

Листування І. Франка тривало досить короткий час і стосувалося винятково питання написання та публікування статті про українську літературу для угорської енциклопедії. На жаль, збереглися лише листи О. Ашбота до І. Франка. Їх шість. Про листи до О. Ашбота невідомо нічого.

Оскар Ашбот (Asboth) (Новий Арад, 10 серпня 1852 року – Будапешт, 24 серпня 1920 року) – лінгвіст, професор, дійсний член Угорської академії наук. Навчався в університетах Лейпціга, Будапешта, Берліна та Геттінгена, де отримав ступінь доктора філософії у 1875 році. Він – автор чисельних досліджень у галузі славістики.

Чи не найцікавішим моментом у цих листах є те, що для цієї енциклопедії спочатку готувалася стаття про російську літературу; натомість українська література для угорських видавців ніби не існувала. Про необхідність написання нариса про українське письменство порадив видавцям і, зокрема Оскару Ашботу, відомий польський учений Олександр Брюкнер (1856–1939). Уродженець Тернополя навчався у Львівському університеті у той період, коли й І. Франко. Вони разом відвідували деякі семінари. Щоправда, ставлення О. Брюкнера до української літератури, української мови, а також до особи І. Франка як ученого-славіста було неоднозначне. Про це свідчать нещодавно опубліковані його листи до творця драми «Украдене щастя» [1, с. 377–394].

Історію написання І. Франком статті «Українці» для згаданої угорської енциклопедії детально висвітлила Галина Підбузька [2, с. 216–224].

Листи О. Ашбота до Івана Франка, які зберігаються у фонді І. Франка (ф. 3) Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України (ІЛ), публікумо зі збереженням авторських особливостей тексту.

№ 1

Budapest, den 20.12.1905
VI. Munkacsy g. 25

Sehr geehrter Herr Doktor!

Eine angesehene ungarische Verlagsbuchhandlung gibt eine Weltliteratur in ungarischer Sprache heraus, einen Halbband davon 20 Bogen groß Oktav, sollen die slawischen Literaten bilden. Mit der Redaktion dieses Halbbandes bin ich betraut worden. Da ich für die russische Literatur Prof. Brückner in Berlin gewonnen hatte und nicht an den glauben konnte als dass er die Kleinrussische mit berücksichtigt, – bin ich mit der kleinrussischen Literatur etwas ins Gedränge gekommen. Kollege Brückner hatte mir allerdings schon im Sommer Ihre Adresse gegeben und Sie mir auf das wärmste empfohlen. Doch am Tage meiner Rückkehr nach Budapest hat mich ein so furchtbarer Schlag getroffen, dass ich unverantwortlicher aber doch begreiflicher Weise den an Sie geplanten Brief von einem Tag auf den anderen verschoben habe. Bitte nur das nicht übel zu nehmen und gestatten Sie mir nun mehr die Bitte mir möglichst rasch eine kleine Studie über die kleinrussische Literatur zu liefern. Bei dem etwas knapp bemessenen Raum kann ich kaum mehr als zwei Bogen groß Oktav dem Kleinrussischen zuweisen, wofür ich 60 Kronen pro Bogen zahle. Das Originalmanuskript erhalten Sie nach dem Druck zurück und können dasselbe beliebig verwerten, da Ihre Arbeit in ungarischer Übersetzung erscheint. Lieb wäre es mir, wenn Sie Ihre Handschrift in deutscher Sprache liefern könnten, damit nicht ich selbst genötigt bin, dieselbe zu übersetzen. Wenn es Ihnen aber irgendwie Schwierigkeiten machen sollte, (Sie sind wohl ein geb.[orener] Kleinrusse?) so können Sie mir die Sache in Russisch (groß oder klein) schreiben. Nur wäre es mir lieb, wenn ich die Sache bis Ende Februar in Händen hätte. Es handelt sich darum für das große Publikum in leichter Sprache, aber doch gewählter Worte ein Bild der literarischen Bestrebungen der Kleinrussen zu geben. Ohne sich lang bei den frühen Jahrhunderten aufzuhalten, bitte ich noch nach gut knapper Einteilung (Igorlied, andere Anfänge) gleich auf die neue jetzt noch interessante Literatur überzugehen und den Anfängen des Streifens die anziehenden Gestalten der kleinrussischen Literatur, Charakter der Volkspoesie zu schildern, etwa so wie ein geb.[orener] Kleinrusse einem hoch gebildetem Freunde, der nicht russisch kann und von der kleinrussischen Literatur gar nichts weiß die interessanten Züge dieser Literatur vorführen würde.

Mit Wiederholung meiner Bitte und freundlichen Grüßen,
Ihr ergebener Dr. Asböth*ЛЛ, ф. 3, № 1628, арк. 33–36. Оригінал. Рукопис.*Будапешт, 20 грудня 1905
VI. Вул. Мункачі, 25

Високоповажний Пане Докторе!

Авторитетне угорське видавництво публікує твори світової літератури угорською мовою; зокрема, половину тому, а це складатиме 20 друкованих аркушів у форматі однієї восьмої долі, передбачено для слов'янських літератур. Мені доручили редагування цієї частини. Оскільки мені вдалося зацікавити професора Брюкнера¹ з Берліна розділом про російську літературу, то при цьому я не міг повірити, що він прагне охопити й українську; стосовно української літератури я опинився дещо в скрутному становищі. Щоправда, колега Брюкнер ще влітку подав мені Вашу адресу і переконливо рекомендував Вас. Однак, у день мого повернення до Будапешта мене розбив такий жакливий параліч, що я, либонь, безвідповідальний, але й водночас зі зрозумілих причин відкладав з дня на день написання запланованого Вам листа. Прошу лишень за це не ображатися на мене й дозвольте звернутися до Вас із проханням надіслати мені якомога швидше лаконічне дослідження про українську літературу. На дещо обмеженій площі я можу виділити українському матеріалові не більше двох аркушів великого формату однієї восьмої долі, за що я плачу 60 крон за друкований аркуш. Оригінал

¹ О. Брюкнер (O. Brückner (1859–1939) – видатний польський мовознавець, навчався у Львівському університеті в ті ж роки, що й І. Франко.

рукопису Ви отримаєте після публікації та зможете використовувати його на власний розсуд, оскільки Ваша праця з'явиться у перекладі угорською мовою. Було б вельми люб'язно з Вашого боку, якби Ви змогли надіслати Ваш рукопис німецькою мовою, аби я не був змушений його перекладати. Втім, якщо це завдасть Вам труднощів (Ви, ймовірно, уроджений українець?), то Ви можете підготувати цю працю російською (великоруською) або українською (малоруською). Було б відрадно, коли б я мав Вашу студію у своєму розпорядженні до кінця лютого. Йдеться про те, щоб надати широкій публіці уявлення про літературні устремління українців доступною мовою та все ж дібраними літературними словами. Прошу Вас, не затримуючись широко на ранніх етапах попередніх століть, після лаконічної класифікації («Слово о полку Ігоревім», інші витоки) перейти відразу до новітньої й актуальної нині літератури, відобразити початки становлення привабливих образів української літератури, характер народної поезії, власне, як уроджений українець (малорос) високоосвіченому приятелю, який не володіє російською і нічого не відає про українське письменство, а відтак і не в змозі виокремити цікаві ознаки цієї літератури.

З оновленим проханням та дружніми привітаннями,
відданий Вам д-р. Ашбот

№ 2

Budapest, den 06.02.1906
VI Munkacsy g. 25

Sehr geehrter Herr Doktor!

Ich danke bestens für die Zusendung des ersten Teiles Ihrer Skizzen. Bis auf einige Wünsche und Betrachtungen gleich zu Anfang habe ich alles stehen gelassen und mit Interesse gelesen.

Ich gestehe, dass ich mir dessen nicht immer ganz gewiss war, aber doch eine doch etwas ein gehende Schilderung der alten kirchlichen Literatur, die auch Laien in gleichem Maße interessieren wird, doch auch klüger, dass dieser Teil voll und schön aussieht für die Wünsche der Literaten. Die Betreuung seiner großen Wichtigkeit ist so gelungen. Statt neue Bedenken am Schluss zu haben, schwanden alle. Wenn ich gleichwohl, bitte mit dem Raum zu sparen, wenn es tunlich erscheint und sich weiter all zu sehr darauf zu verlassen, dass ich ja streichen könne, was mir gar nicht passt, so tue ich es, weil das mit dem streichen so seine Bewandnis hat, man zerstört das feine Gefüge einzelner Teile. Auch übersetze ich die deutsch einlaufenden Teile nicht selbst, kann also während der Übersetzung nicht einzelne Partien umgestalten. Gleichzeitig bitte ich mir einige Kleinigkeiten, die ich nicht mit Sicherheit entziffern konnte, entweder sofort oder mit der nächsten Antwort zu enträtseln.

S5, Z6, v.u. sprechen Sie von Koaut Jevsan (?) das der eine kleinrussische Clan? seinem älteren in den Kaukasus gezogenen Bruder schickt.

S6, Z2, und er kehrte in sein Land zurück und wurde Vater des Helden Krucak?

S7, Z2, v. a. wird unter den Esoterat das sog. Buch Kaaph?? erwähnt.

Sollten sie die Fragen gleich beantworten wollen, so genügt eine Postkarte, Angaber der Seiten und Zeilenzahl mit deutlicher Niederschrift des fraglichen Namens.

Mit freundlichem Gruß,
Ihr ergebener Dr. O Asböth

Лл, ф. 3, № 1628, арк. 37–40. Оригінал. Рукопис.

Будапешт, 06.02.1906
Вул. Мункачі, 25

Високоповажний Пане Докторе!

Прийміть щиросердну подяку за надіслану першу частину Ваших напрацювань. Я відразу відклав усі справи та у згоді з власними побажаннями й роздумами все прочитав з цікавістю. Зізнаюсь, що я не завжди цілком усвідомлював сутність предмета з огляду на дещо віддалене висвітлення давньої церковної літератури, що зацікавить рівною мірою як прихильників словесності, так і більш посвяче-

них реципієнтів; втім, ця частина здатна прецінь привернути увагу літераторів. Переконання стосовно її вагомості не викликає сумнівів. Тож вони зникли, не породжуючи нових роздумів. Однак, є спонукка заощадити площу друку; отже, якщо б Вам видалося можливим надалі покладатися на мене щодо скорочення того, що мені зовсім не пасує, тоді я зроблю це, хоча скорочення й має ту особливість, що при цьому порушується чітка структура окремих частин. До речі, я самотужки не перекладаю й німецькомовні надіслані матеріали, а відтак не можу видозмінювати окремі фрагменти у процесі перекладу. Одночасно прошу Вас розшифрувати відразу або ж у наступній відповіді деякі деталі, які я не зміг з упевненістю відчитати.

5 сторінка, 6 рядок знизу: Ви ведете мову про коаута Євшана (?),¹ який **переказує українську** ? своєму старшому брату, котрий переїхав на Кавказ.

6 сторінка, 2 рядок: він повернувся у свою країну і став батьком героя Круцака?²

7 сторінка, 2 рядок 2 зверху: згадується у контексті про Езотерат так звана книга Кааф?³

Коли б Ви спромоглися відповісти на мої запитання відразу, то було б достатньо надіслати поштівку з поданням сторінок та номерів строф зі зрозумілим написом спірних імен.

З дружнім здоровленням,
відданий Вам д-р О. Ашбот

№3

17.02.1906

Sehr geehrter Herr Doktor!

Ich danke für die rasche Zusendung der Handschrift. (Ich freue mich für Sie auch)?

Mit bestem Gruß, Ihr Asböth

ЛЛ, ф. 3, № 1628, арк. 41–42. Рукопис. Оригінал. Листівка з адресою: Dr. Ivan Franko, Journalist, Lemberg Paninzka Nr. 4

17.02. 1906

Високоповажний Пане Докторе!

Я вдячний за те, що Ви не зволікали з надсиланням рукопису. (Я поділяю Вашу радість)!

З найкращим привітом,
Ваш Ашбот

ЛЛ, ф. 3, № 1628, арк. 41–42. Рукопис. Оригінал. Листівка. Dr. Ivan Franko, Journalist, Lemberg Paninzka Nr. 4

¹ Цей незрозумілий редактору уривок звучить так: «Літописи донесли до нас чимало фрагментів старих пісень, насамперед пісенний відступ про двох половецьких ханів, один з яких жив на Кавказі в обезів (абхазців), а другий – в придонських степах. Минула небезпека, яка загнала одного з братів аж на Кавказ: молодший брат посилає туди старого співця Ора з наказом примусити брата повернутися. «Співай йому половецьких пісень, а якщо не захоче їх слухати, дай йому понюхати євшан-зілля». Співець дійшов туди, та ні словами, ні піснями не міг змусити хана повернутися. Тоді дав йому понюхати степової трави, той спочатку здивувався, а потім сказав: «Краще в ріднім краю скласти кості на спочинок, аніж жити на чужині». І повернувся на батьківщину, де став батьком героя Кончака».

² Кончака.

³ Незрозумілий редакторові текст виглядав так: «У Південній Русі виникли і служили для моральних і практичних настанов у житті збірники “Матиця”, “Злата цепь”, “Ізмарад”; різні “апофегасти”, запитання й відповіді, що їх було редаговано за грецькими взірцями і з грецьких матеріалів, багато разів перероблювано, з урахуванням способу мислення і уявленнь жителів Русі, і присвячувано абстрактним та метафізичним темам (зокрема, так звана “Книга Кааф” та її пізніші переробки)».

№ 4

Budapest, den 09.03.1906

Sehr geehrter Herr Doktor!

Ich habe Ihre Skizze bis zum Ende mit größtem Interesse gelesen und danke Ihnen nochmals für diese mit solcher Wärme und Hingabe geschriebene Vorführung Ihrer kleinrussischen Literatur. Ich habe in dem 2. Teil nicht ein Wörtchen zu ändern gefunden! Ich bitte nur aus beigelegtem Zettel, der die mir nicht ganz sichere Lesung enthält, mit Korrektur zukommen zu lassen.

Mit besten Grüßen,
Ihr Dr. O Asbölz

ЛЛ, ф. 3, № 1628, арк. 45–48. Рукопис. Оригінал.

Будапешт 09.03.1906

Високоповажний Пане Докторе!

З палким інтересом я прочитав Ваш нарис до кінця і ще раз дякую Вам за огляд української літератури, написаний Вами з такою теплою й одержимістю. У другій частині я не знайшов жодного слова, яке б варто було змінити. Я прошу тільки відкоригувати вкладений аркуш, який містить, як на мене, недоціла достовірний виклад.

З найкращими вітаннями,
Ваш д-р О. Ашбот

№ 5

Kis Ditznod I.P Nagy Ditznod

20.07.1907

Sehr geehrter Herr Doktor!

Ich hoffe, dass es endlich in diesem Jahr zum Druck der Literaturgeschichte kommt und sobald ich die Übersetzung der großrussischen Literaturgeschichte erhalte, schicke ich auch die Übersetzung Ihres Beitrages in die Druckerei. Ich bitte aber auf folgende Fragen möglichst bald zu antworten:

1) Vor allem bitte ich über die Transkription nachzudenken und möglichst Vorschlag einer konsequenten Wiedergabe des kleinen «i» (y). So wäre die Konskription bald «I» bald «Y» und kann so natürlich nicht geschrieben werden, man kann bald «skij» bald «skyj» schreiben, man kann für denselben Namen zweierlei Transkription anwenden. („Niseyanskij“) Ich werde trotz der anderen Aussprache überall vorziehen i zu setzen, denn die Schreibung mit i entspräche mehr dem gewöhnlichen Schreibgebrauch. Schreibungen wie Otamskij, Zolechorskij usw. sind auch ganz geläufig, ebenso gefällt mir wie als Leontovic besser als Feldkovjc, weil jenes die gewohnte Form ist und was den Laien nicht zuviel zumuten darf. Doch mögen Sie immerhin für y sich entscheiden, nun gilt es dem Korrespondent anzusagen, was eine große Mühsal bedeuten würde, da ich die Priorität von y vorziehen würde und schon korrigiert habe und (?) denkbar einem geläufig und doch auffällig ist.

2) So sprechen Sie von Programov programmatische Assoziation. Ich bitte um eine Umschreibung, die verständlicher ist.

3) Pavlik. Im Ungarischen können die Taufnamen nicht gekürzt werden. Ich bitte Sie also mir die vollen Taufnamen zu nennen von A---Pavlik und P----Leontovic.

4) Auf der letzten Seite nennen Sie einen Schriftsteller, den ich Stessenko lese, (Verfasser des Dramas «Das Schicksal») ist das richtig gelesen?

5) Können Sie mir statt handschriftlich einen anderen Ausdruck vorschlagen, dieser lässt sich ungarisch schwer wieder geben.

Mit freundlichen Grüßen,
Ihr Dr. O Asböth

ЛЛ, ф. 3, № 1628, арк. 45–48. Рукопис. Оригінал.

Kis Ditznod I.P Nagy Ditznod

20.07.1907

Високоповажний Пане Докторе!

Я сподіваюся, що, нарешті, цього року вийде друком історія літератури, власне, шойно я отримаю переклад історії російської літератури, то віддам також переклад Вашої праці до видавництва. Тому звертаюсь із проханням якомога швидше відповісти на наступні запитання.

1. Передусім прошу обдумати транскрипцію й запропонувати при цьому послідовне відтворення малої літери «і» («и»). Бо ж конскрипція або «І», або «И», звісно, не може вживатися; втім, можна написати або «ській», або «ський», тобто застосувати подвійну транскрипцію для одного й того самого імені («Нісеянській»). Попри різні вимови, я б надав перевагу повсюдному вживанню «і», оскільки написання з «і» більше відповідає загальноприйнятій нормі письма. Написання таких власних імен, як «Отамській», «Золехорській» тощо, також широко вживане; тож мені більше до вподоби написання «Леонтовіч», ніж «Федькович», тому що йдеться про узвичаєну форму, яка не створює клопоту для сприйняття з боку непрофесійного читача. Однак, якщо Ви схиляєтесь до повсюдного вживання «и», то про це слід наголосити реципієнту, а це, у свою чергу, створило б додаткові труднощі, бо ж я зняв перевагу щодо вживання «и» і виправив на «і», що є більш звичним.

2. Ви ведете мову про «програмаичні асоціації». Я прошу надіслати опис, який би був більш зрозумілим.

3. Павлік. В угорській мові імена, які даються при хрещенні, не можуть бути скорочені. Отже, я прошу Вас назвати повні імена А --- Павліка та П--- Леонтовіча.

4. На останній сторінці Ви називаєте прізвище письменника, ім'я якого я відчитав як **Стесенко** (автор драми «Доля»)¹. Чи правильно я прочитав?

5. Чи могли б Ви запропонувати мені, замість рукописного, друковану версію нариса, бо ж надісланий Вами важко відтворити угорською мовою.

З дружніми побажаннями,
Ваш д-р О. Ашбот

№ 6

Budapest, 13.11.1907

Sehr geehrter Herr Doktor!

Die kleinrussische Literaturgeschichte habe ich druckfertig geliefert, gedruckt ist sie aber immer noch nicht. Die übrigen Teile habe, das Polnische ausgenommen, auch noch nicht ganz revidiert, weil ich eben nicht weiß, wie lange sich noch der Druck des Satzes hinziehen wird. Gleichwohl übersende ich Ihnen das Original mit der Bitte mir entweder ein Neues oder einen Abdruck davon, sobald als es eben möglich ist zur Verfügung zu stellen, damit ich bei der Korrektur etwaige Zweifel lösen kann. Übrigens bin ich überzeugt, dass auch bei einer brieflichen Anfrage derartige Zweifel beseitigt werden können, doch ist dies ein umständlicher Weg.

Mit freundlichem Gruß,
Dr. O Asböth
VI Munkascy g 25

ЛЛ, ф. 3, № 1628, арк. 49–50. Рукопис. Оригінал.

Будапешт, 13.11.1907

Високоповажний Пане Докторе!

Історію української літератури я віддав до друку у завершній версії, однак, вона все ще не опублікована. Решту матеріалу, за винятком польської тематики, ще не повністю відредаговано, оскільки я ще й сам не знаю, як довго триватиме друк усього масиву. Втім, надсилаю Вам оригінал рукопису з проханням надати мені у розпорядження або нову версію, або видрук копії для того, щоб я

¹ Стеценко М. – псевдонім українського літератора з Кубані М. Нордеги.

під час коригування зміг уникнути можливих сумнівів. Зрештою, я переконаний, що подібні сумніви можуть бути усунені й через листовний запит, проте це – ускладнений шлях.

З дружнім привітом,
д-р О. Ашбот
VI, Вул. Мункачі, 25

Лл, ф. 3, № 1628, арк. 49–50. Рукопис. Оригінал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горак Р. Дискусія Івана Франка з Олександром Брікнером. Листи О. Брікнера до І. Франка // Франкознавчі студії. – Дрогобич : Коло, 2005. – Вип. 3. – С. 377–394.
2. Підбузька Г. Участь Івана Франка у чужих енциклопедичних виданнях: Стаття «Українці» // Вісник Львівського університету. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – С. 216–224. – (Серія філологічна ; вип. 55).
3. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. – К. : Наукова думка, 1976–1986.

Стаття надійшла до редакції 20.05.2014

Прийнята до друку 20.10.2014

LETTERS OF OSZKAR ASBOTH TO IVAN FRANKO

Mykola ZYMOMRYA

*Ivan Franko Pedagogical University of Drohobych,
34 Ivan Franko Str., Drohobych, 82100, Ukraine*

Roman HORAK

*Ivan Franko National Literary and Memorial Museum of Lviv,
150-152 Ivan Franko Str., 79011, Ukraine*

This is the first publication of the letters by Oszkar Asboth, a Hungarian Slavacist, to Ivan Franko referring to the writing and publishing of his review of the history of Ukrainian literature for a Hungarian encyclopaedic edition. It has been highlighted that the most interesting point in these letters is the fact that prior to this, an entry on Russian literature had been prepared, Ukrainian literature being allegedly non-existent for Hungarian publishers. The necessity of writing an outline on Ukrainian authors was advised to the publishers, in particular to Oszkar Asboth, by renowned Polish scholar Aleksander Brückner (1856–1939), born in Ternopil region and educated at Lviv University at the time Franko was a student there.

Keywords: letter, epistolary legacy, encyclopaedic edition, Slavistics.